

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

ТЕЧ. IV.

Овай листъ излази вторникомъ и петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 4 цванцика.

№ 67.

ПѢСНИКЪ И ПЕРО.

Пѣсникъ.

Перо мое, перо мало!
 Што си тако отежало?
 Као да си олово.
 Те у мојой руци сада,
 Ниси лако к'о свакада,
 Перо мое орлово!

Перо.

„Я ти нисамъ ништа криво,
 Што ти чувство ние живо,
 О пѣсниче, што пишешь.
 „Я ни учемъ нисамъ теже,
 Ал' се твоя рука веже,
 Кадъ за сенькомъ уздишешь.“

Пѣсникъ.

Перо мое, перо мило,
 Ты си мени свагда было,
 Наймилии уздिसай.
 Я те могу забацити,
 Ал' те нећу оставити. —
 Ни ты мене неиздай.

Перо.

„Вѣрно самъ те я служило,
 И съ тобомъ е мени мило,
 Да се свагда забавлямъ.
 „Али кадъ се заборавишь,
 И за стварма земнимъ грамзишь,
 Я те онда оставлямъ.“

Пѣсникъ.

Ахъ, кромъ тебе перо мое,
 Юште любимъ само двое —
 Само двое на свету.
 Желишь знати? — перо мило,
 То е папиръ и мастило,
 Што ми радость сву плету.

Перо.

„Ал' све трое кадъ с' сдружимо,
 Едној мысли мы служимо;
 Но заедно са тобомъ.
 „Безъ те мысли, светъ е ништа,
 Одатле ти сунце блиста,
 Кое зађе за гробомъ.“

Пѣсникъ.

Доста, доста, вы све трое,
 Познаете тайне мое,
 Тайне мое скривене.
 То е судба млада лѣта',
 Владателька цѣлогъ света,
 Гдѣ су желѣ сливене.

1853. год.

ЧОВЕКОМРЗОСТЬ ИЗЪ НЕВѢРНЕ ЛЮБОВИ.

(продужено.)

Еданъ листъ изъ нѣговогъ дневника, когъ е онъ вр-
 ло точно и истинито водіо, показаће намъ несрећну бурю
 нѣгове внутрености, бурю, коя га е злочинству уна-
 ручъ бацыла.

„Лучія ме преварила, ужасно ме изневѣрила! Па я
 іоштъ живимъ? Ахъ, како ми крвѣ у жилама ври, и гори,
 како ми е мозакъ усіянь као разтопљено гвожђе, како
 дамари бѣсне!“

Често еданъ тихій лаћаный вѣтрићъ обори човека
 на смртну постелю; а бурѣ, коє савъ организмъ душе
 разораваю, пролазе, безъ да стабло оборе! Ал' првѣ
 подгриза тихо изнутра корень животный, и текъ онда
 стабло свали, кадъ му корень сасвимъ подгризе.

Половину живота мога, све бы за то дао, да нисамъ
 ову ужасну вѣсть чути морао. Моє повѣренѣ къ чове-
 честву съ тымъ е смртный ударъ добыло, и безпомоћно
 тонемъ садъ у отвореный гробъ „човекомрзства.“ Мой
 ме добры Геній оставля, а пакао са своимъ ужасима
 триумфира! —

Есть, садъ ћу на люде да мрзимъ, да ій мрзимъ и
 упропашћавамъ — па ако ће ова мрзость быти и моя

пропасть, коя ће мене самогь прогутати; баремь љу се съ томь усладомь съ овогь свѣта удалити, да самь овимь креатурама, што се людма именую, сатана быо! Све љу употребити да до цѣли доѣмь, и триумфираљу, кадъ иљ несреѣннымь учинимь. Несреѣннымь?! Зарь оне несреѣннымь да учинимь, кои срце ние тако изранѣно као мое, кои груди нису тако изцепане као мое О! они се и у найвећой несреѣни, среѣннымь назвати могу, према мојой несреѣни! — Ха! та бы ће ми демонска радость, кадъ небо и рай двои любеѣи се разрушимь, кадъ супруга одь супруге раздвоимь, и паклено име, раздвои и неслоге по црномь свету овомь разпростремь!

Па опеть, о вы среѣни, кое я унесреѣнимь, вы имате утѣху ту, да ме клети можете, а я поредь те клетве имамь оногь шкорпиона у срцу, кои ми не дозволява да ону проклиньмь, коя ме изь могь неба избадила, и мой рай любви вражки смеюѣи се, затворила!!!

Ово е последњи дань изь регистра досадашнѣгь живота мога, кои регистерь мой бывший Геній доброте уздишуѣи затвара. Сутра ће быти првѣй дань, у кои ће мой зли демонь перо узети и мое кораке бележити почети. — Сбогомь вы лепи часови сладости! Съ богомь!! — Све е было само едань сань и съ тымь ужаснѣе разбуѣень! —

Два су сата после поноѣи, па јоштъ бѣжи сань одь мене — — — нешто прашти — цело — зданіе — разрушава се — надамномь — — —

Овдѣ е было писанѣ нѣгово на силу прекинуто. Четрнесть дана лежао е Пиетро Албини у вруѣичавой забуни, часъ е бѣсно, часъ се сладко играо. Нѣговъ е вѣрнѣй пріатель трѣжливо престаяо кодъ нѣгове постель, и после четрнесть дана имао е радость видити, како природа побѣђава, и здрављ се враѣа.

Албини е полако оздравіо. Текъ што се мало придигао, хтѣо се на путь у Млѣтке спремити, но нѣговъ пріатель га задржи до подпуногь оздрављѣня.

Едногь вечера врате се ова два пріателя са шеталишта натрагь, и дошавши до едне велике кафане сврате се у исту да поію по едну кафу. Замишљно узме Албини едне новине и разстроено почне иљ преметати. Неколико линія у Журналу Миланскомь побуде цѣо позорь у нѣму, онь иљ прочита са сѣваюѣимь очима, нѣгово и онако бледо лице добіе садъ страшну бою. Своему тѣло задрѣе. Бѣсно баца новине на асталъ и юрне на врата, напољ, говореѣи: „Я љу вамь сватовску пѣсму изпѣвати!“

Нѣговъ пріатель, зачудивши се томь поступку узме исте новине и види са великимь словима печатано обявленѣ: Робертъ графь Астуріо и Лучія ди Фіорини овимь даю нѣовимь пріательима и сродницѣма на знанѣ, да ће 24. т. м. нѣово бракосочетанѣ быти.“ Кадъ види шта е, онь похити за Пиетромь.

Текъ у овога обиталишту наѣе га, гдѣ се на путь спрема.

„Куда тако хитно?“ Запита га оваѣ брижно.

„У Венецію!“ одговори брзо Пиетро; „тамо има еднo вѣчанѣ, при комь морамь и я быти са моимь сватовскимь даромь.“

„Немой хитити Албини! Ты си јоштъ слабь, па немой се терету путованя излагати!“

„О, я се опакамь да самь якъ, врло якъ!“ одговори Албини гласомь, кои е нѣгово грозничаво колебаѣнъ показивао. „Ништа ме ние у станю одь овогь пута задржати; та я морамь на свадби быти!“

Кадъ се спреми на путь, оставе оба двоица предь зору Анкону, и упуте се Венеци, пріатель нѣговъ хтѣо га е до прве штаѣіе пратити. — Ту се садъ ова два пріателя са дубокомь жалощу разставе.

Албини е даню и нољу путовао безь одмора, да само за свадбу неодоци. Треѣгь дана у јутру, 24. появи му се Венеци. При погледу на ту варошь, насмее се онь едовито, рекавши: „Чекайте! Чекайте! вашь се врагь приближава! Кадъ ми любити неodate, а вы изкусите како я мрзити умемь!“

Дошавши у Млѣтке, найми едань чунь и одлови великимь каналомь, поредь Фарнезске палате, и изиѣе на суво предь палатомь графа Астурія. Мѣсто му е јоштъ изь младости познато было.

Јоштъ е рано было. Албини е разстроено одао поредь канала. Сати су му врло тихо пролазили.

Напоследку заече звона торжественно и обяве да е свршено вѣчанѣ. Сватови се са младоженьомь и невѣстомь врате весело натрагь и оду на ручакъ, кои е съ найвишимь разкошствомь и великолѣпѣемь у палати младоженьиной спремљѣнъ быо. Албини се помѣша мељу ове, и тако непримѣтно доспѣ у салу, коя се, златомь окиѣена, блистала.

За часъ су были све собе пуне, и ручакъ почне. Здравѣце се почну изпѣяти за младенце и за родителѣ нѣиове. Музыка се съ пѣванѣмь меняла. Нововѣчанѣ пливали су у мору блаженства.

Садъ се дигне графь Астуріо, држеѣи пѣнушеѣгь се вина пунь кондирь у руци. Високо га дигне, и смеѣшеѣи се викне: „У здрављ могь бывшего соперника, Пиетра Албини-а, кои садъ по свѣту, као послѣдователь Ешкулапа путуе!“

Громовито заечи „живіо!“ по палати, а затимь сви гости ударе у смѣй.

Садъ зашущи нешто иза завѣсе кодъ прозора, и бледо се лице Пиетра Албини укаже. „Дакле јоштъ и тай подсмѣй?!“ проговори онь тихо, затимь дода ясно: „Овимь вамь благодаримь!“

У сали одѣкне пуцанѣ едне пушке, а графь Астуріо мртавъ се на сподь стропошта. Нѣгова крвь изь срца попрска, у невесть падшу невѣсту нѣгову.

Свы се гости яко збуне, а Албини по учиѣномь дѣлу, скочи крозь прозорь у каналъ, и одатле пливаюѣи допре до свогь чуна и побѣгне, удаливши се тако подалеко, докъ су се ови сѣтили да занѣимь у потеру пошлю.

Безумно блудіо є коєкда носећи дубокій єдь у груди ма своимъ противъ човечества. Изъ Млѣтака побѣгне у Далмацію, а при появи буне оде у Мадарску, и ту се прими службе у новоустроенной таліанской легіи, као офицеръ. Свако извѣстіє бытке, у којой є ова легія участвовала, споминало є име Пієтра Албини, као найхрабриєгъ и найодважниєгъ юнака. Наскоро постане и капетанъ.

После битке кодъ Сентомаша, гди онъ више тешкій рана добіє, замоли за одпустъ, когъ и добіє, и збогъ леченя оде у Пешту.

Овде смо га мы нашли при почетку ове приповѣдке, међу гомиломъ злодѣя, коє є онъ покупио быо, да посредствомъ нѣи, свою човекомрзость задовољає. Често, кадъ бы му се у мирнимъ тренутцима нѣговъ добрый Геній появио быо, опоминяюћи га, осѣћао є онъ тнушанъ и ужасаванъ према своимъ смртоноснимъ дѣлама; аль само помисао на Лучино невѣрство, обарала є све нѣгове добре умишляє. Онда є онъ самъ себи говоріо: „Люди су те преварили, они су срамно покой изъ срца твога украли — пакъ зашто да имашъ милосрдія са таквимъ креатурама?“

Ондашня бывша ваљана полиція подъ управительствомъ нѣойдостойногъ Мадраса као да є са лоповима и неваљалцима пештанскимъ у споразумљноу была, зато є и было лако чинити она, у средъ подне догађаюћа се нападаня, крађе и убиства. Но почемъ є то већ несносно почело бивати, и поглаварима буне, у уши дође, то одпусти Мадрасъ, да бы одъ себе подозренъ одклонио, налогъ, да се ако є могуће кои одъ злодѣя ухвати, ради примѣрне казни. Но да то нѣ нѣгова, и нѣговы предпостављены озбиљна намѣра была, видло се одтудъ, што є онъ свимъ овимъ лоповскимъ четама потайно препоручио быо, да се чуваю. ерѣ їймъ одъ грађана опасность прети.

БЕРБЕРИНЪ.

Господинъ. Є-ли истина да ће конференціє зимусь опеть у Бечу почети?

Берберинъ. Незнамъ да ће у Бечу почети конференціє, али то знамъ да ће се у Болѣвцима отворити нове конференціє.

Господинъ. А какве ће то бити конференціє?

Берберинъ. Врло чудновате. Србска четири учредника хоће да се договоре и да рѣше сврѣ четири точке. 1, да одъ нове године неѣду никомъ новине на вересію. 2, да имъ свы нѣгови дужници до 24. Дек. до 10 сати пре подне, пошалоу новце; иначе петъ минути ко доцнѣе пошаль неће се примити. 3, да рѣше хоће ли у своимъ новинама само истините ствари саобшталвати, или ће остати као и до сада; и 4, хоће-ли се придржавати яче или праведнѣе партас. И по томе као што видите, садъ ће престати у Европи говоръ о источномъ питаню, докъ се то болѣвачко пытанъ нерѣши. Юштъ нѣи ни єдно засѣданіє држано, шта буду рѣшили я ѣу чути и каза ѣу вамъ.

Господинъ. То ми є мило, али зашто су избрали Болѣвце, кадъ є то врло мало село.

Берберинъ. Зато што є тамо и онай болѣвачкій пророкъ, и томъ приликомъ, желе да га пытаю, шта ће бити одъ србске кнѣижевности, коя одъ дана на данъ све дремлявія постає; ерѣ осимъ каквогъ доброгъ пророка нико неможе знати.

Господинъ. А живе-ли тѣи наши учредници међ собою у слоги и любави?

Берберинъ. По кадъ кадъ се само Световидъ и Дневникъ дрпну, а иначе за чудо любавъ и слога влада, што нѣе обичай међ учредницима. Али тако є, у овой години богъ є проліо нскій благосовъ на србскій народъ. Свуда слога гдѣ се годъ окренете. Слога у свештенству, кадъ се иште биръ; слога међ писарима кадъ се иште повишенъ плате, слога међ професорима кадъ се иште продуженъ ферія; слога међ женама кадъ кога оговараю; слога међ солдатыма кадъ се позову на ручакъ; па ето сада слога и међ учредницима кадъ хоће да купе вересію. Ко бы сада могао казати, да є то онай истый старый несложный србскій народъ. Онай кои историю србску почне писати, па кадъ дође на ово наше време, неће познати србскій народъ; онъ ће морати казати: ово нѣе србскій народъ, овакви Срби нису были у старо доба. — И тако као што видите сбогъ те среѣне слоге, са свымъ ћемо Косово да заборавимо, са свымъ ћемо да заборавимо паденіє србскогъ царства, као да нѣе нигда ни было.

МИРОЋИЯ.

Комараць. То є оно животно коє читавъ свой вѣкъ проведе пѣваюћи. Нема оногъ кои непознає комарца, и кои нѣе баремъ два три на своемъ челу убіо. Комараць нема готово ништа друго осимъ крила и ногу и оногъ ужасногъ нѣговогъ гласа, кои неѣа човеку мира. Као жто се лаѣ плаши кадъ петао запѣва, тако исто и человекъ стрепи кадъ чує гласъ комарца. Много пута человекъ лупи себе шакомъ по образу да само комарца убіє. И свакій бы готово рекао да комараць нема друге цѣли него да само люде узнемирує. Комараць кадъ уєде; дуго се человекъ чеше, али брзо и прође, но зао человекъ, тай двоножный комараць кадъ уєде дуго неможе да зарасте; зуби человека то є найотрованіє оружѣ. Комараць є пакостанъ, но ипакъ кадъ лети, и кадъ тражи кога ће да уєде, онъ пѣва, и тимъ дає на знанъ, да се свакій чува; али пакостанъ человекъ, примиче се тебы са смѣшкимъ се лицемъ, и мучки и потайно цигерицу ти гризе. Природа нѣе хтела ни съ чимъ да означи злога человека, по комъ бы се знаку могао познати, да се одъ нѣга другій чуваю. Поѣи сокакомъ, стотинама двоножны комараца срешѣнъ путемъ, кои одма гледе гдѣ ће те уести; небойте се оны комараца што пѣваю.

Кашика, то є ѣупрія преко коє путує госпоя чорба изъ вароши чанка у уста. Ко бы рекао, да се свакій сиромашакъ, кои помисли на каквогъ богаташа, може кашикомъ утѣшити? а довольна му є утѣха, кадъ помисли да ни наоболій человекъ на свѣту не єде съ двѣ-

ма кашикама, него съ едномъ, и то съ маньомъ него што е нѣгова.

Кашаль нѣ ништа друго него керови, кои су смрът нанюшили па кевѣу. И као што керови кадъ близу зеца дођу, яче и чешће лаю; тако и кашаль што ближе смрът нанюши, веѣма се чути дае. По кад-кадъ керови уђуте, то е знакъ да су само трагъ свогъ лова изгубили, али опетъ ловъ е близу. Но као што често керови виде зеца, па имъ опетъ утече, тако исто и юштъ чешће, и кашаль ненаѣе свой ловъ, и смрът сакрѣе свой трагъ, и болестникъ савршено оздрави, богъ да му душу прости.

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Еракъ. Мой Петаче, да знашь како се плашимъ одъ колере.

Петакъ. Сви други некъ се плаше, али ты нетреба да се ни найманъ боишь.

Еракъ. А зашто?

Петакъ. Зато, ербо коме е суѣено да умре на вѣшалама, тога колера несмъ дирати.

Еракъ. Хвала на утѣхи.

ДОМАЊИЙ ТЕАТОРЪ.

Господинъ. Башъ у садашњимъ шумадинкама нема ништа, све едно, те едно.

Госпола. Ние човече, пре е было све о женама, а сада све о колери.

Господинъ. Па то е све едно.

МРВИЦЕ.

— Проповѣднику едномъ, докъ се на предикаоницу попео, изиѣе изъ главе текстъ предике нѣгове, али при томе неизгуби присудство духа свога него рекне: *Любезный слушательи, пречекайте за едно магновеніе, а самъ текстъ изгубіо.* Еданъ папуѣя, поштеногъ срдца човекъ, одма устане и у свой озбиљности викне: *„Затворите врата. Мы смо овде, господине, сви поштени люди; вы да сте изгубили, ма было шта, морате то овде опетъ наѣи.“*

— Еданъ енглескій лѣкаръ даде авлію свою калдрмисати, а нехте калдрмѣй погодбу да исплати. Ты си, рече му, посао рѣаво свршио, па си га за после земљомъ засуо. Е, мой господине, ние башъ самъ ни мой посао зато рѣавъ, што се земљомъ засипа, одговори овай. Лѣкаръ га е разумео, уђутао и поштено исплатіо.

— Една богата госпа, али врло сребролюбива, тако е служавки своіой мало веровала, да е сама собомъ увекъ месо куповала. Преко скупы альбина свои носи-

ла е просту вунену кецелю, у којой е куповину свою куѣи доносила. Еданпутъ изгуби овчи бутъ, башъ кадъ е грофъ еданъ за нѣомъ ишао. Онъ подигне и узме месо па предавајући га рекне: *Госпо, ево изгубисте лепезу вашу.*

— Проста една селянска девойка зажели да се уда. Спаиница іой даде 10 талира на удаю. Затимъ захте одъ исте да доведе свога младоженою, да га и она види. Ова га одведе. Младожена е бью врло маленъ и ружанъ селячкій слуга. О девойко, гди тако малогъ и ружногъ момка наѣе? Есть, милостива госпоя — одговори она, а шта се веѣе и лепше са дасетъ талира добыти може?

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Депеша княза Горчакова изъ Севастополя одъ 6. о. м. потврѣуе, да су саюзници 5. Авг. врло яко изъ топова пуцали, и да су много бомби бацали; но, по истой депеши — Руси су имъ у равной мѣри съ ватромъ одговарали, и выше батерія саюзнички разорили.

— Генералъ французскій Пеллсїе изъ Крима, являюћи е последвѣмъ ономъ рускомъ юришу на Черной рѣѣи; вели: да му юште ние познато, колко е войника са стране саюзника погинуло и ранѣно. И по томе види се да е юштъ неизвѣстній брой, колко е Руса погинуло; докле руско извѣстїе нестигне.

— Депеша французскогъ адмирала Пено-а, са балтискогъ мора, о бомбардираню Свеаборга, явля: да е за цѣло време пуцаня, Свеаборгъ у самомъ пламену бью, да су примѣтили, 4. магацина съ барутомъ да су у воздухъ одлетили, и да е поредъ многи правителствены зданїа и црква изгорела. Руси су такоѣ жестоко изъ топова одговарали, али нѣови топови нису могли до саюзны лаѣа добацивати. Пуцанѣ одъ стране саюзника (изъ 1500 топова) траяло е два дана и две ноѣи. На Страни саюзника погинуо е само еданъ единый войникъ, и е данъ е ранѣнъ.

— Князь Горчаковъ изъ Севастополя одъ 4. Авг. явля: Една часть наше войске прешла е преко Черне, и напала е узвишеня феѣухниска, коя неприятель држи. Али кадъ види да много неприятеля има, повуче се наша войска после крова борбе на десну обалу; гдѣ е 4 сата чекала да неприятель удари; но кадъ неприятельи остану и неударе, врати се и наша войска у свое логоре. Штета е была обадема странама знаменита.

— Царъ рускій издао е указъ да се и остальы 11 губернія оружа. Уписиванѣ почеѣе 19. Септ. а свршиѣе се за месецъ дана. Одъ сваке хиляде узѣе се 23 човека.

— Сбогъ долазка Енглеске краљице, Паризъ плива у самомъ весело и торжеству. Новине пишу да самы странаца има око 600 хиляда.

Течай новаца: среб. 117%; дук. 5 ф. 27 кр. банки.